

ΜΗΝΙΑΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ
& ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ (Τὸ Γένος Γιαννοπούλου)

Συνδρομή Ἑσωτερικοῦ

Ἑξωτερικοῦ

Ἑτησίᾳ δραχ. 35

Γιὰ τὰ δημόσια

Ἑτησίᾳ φρ. Γαλ. 35

Ἑξάμηνη » 20

Ἐκτρέφεται τὸ διπλάσι

Ἑξάμηνη » 20

Τὸ τεῦχος Δραχμαὶ τρεῖς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀνέκδοτα ὅλη τῶν

Ἀν. Ἀνδρεάδης — Ἡ ἀνάγκη ἑνὸς Πανιονίου περιοδικοῦ
Comtesse de Noailles — Ὡραία μαγιάτικη βραδυὰ μετάφραση

Μαργ. Μινώτου — Τὸ ρηγόπουλο μὲ τὰ γαλανὰ μάτια. Ἀπὸ
Μυριωπίσσης
τῆς Ζακυνθίνης παραδόσεις

Πετιμεζᾶ Λαύρα — Ἀπόψε

Γεωργ. Λαμπελέρ — Ὁ Πολυλᾶς γιὰ τὸν Μάντζαρο

Ἰω. Τσεκερέλλη — Πεπρωμένο γυναικῶν

Σπυρ. Μινώτου — Γῦρο στὸ Φώσκολο

Πνευματικὴ ζωὴ κλ. κλ.

Εἰς τὸ προσεχές ὅλη ἀνέκδοτα τῶν Σ. Θεοδοῦκη, Δ. Σω-
μερῆτη, Γ. Βλαχγγιάννη, Μυριωπίσσης, Πετιμεζᾶ Λαύρα, Μ.
Μινώτου, πλκ. κλπ.

ΙΑΚΟΒΑΤΕΙΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΟΥ

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1839

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ

Basildon House,
Moorgate E. C. 2

Γενική Διεύδ. Ελλάδος

= ΑΘΗΝΑΙ =

Κεφάλαιον ἐγκειρημένον	L 1.000.000	ἤτοι Δρ.	375.000.000
» κταδελημένον	600.000	» »	225.000.000
» ἀποθεγατικόν	235.000	» »	88.000.000
Σύνολον ἐνεργητικοῦ	5.663.445	» »	2.123.000.000

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΑΘΗΝΑΙ

Ἀμφοῦσιον, Ἄργος, Ἀργαστίλιον, Βόλος, Δράμα, Ζάκυνθος, Ἡράκλειον, Θεσσαλονίκη, Καβάλα, Καλάμαι, Κάστρον (Ἀθηνῶν), Κέρκυρα, Λαγκάδια, Λεβίδιον, Μυτιλήνη, Νάουσα, Ναύπλιον, Ἐξέθη, Πάτρα, Πειραιεύς, Σπάρτη, Σκάλα (Λακεδαιμόνος), Τρίπολις, Χανιά, Χος.

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ

ΑΕΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Assiut, Fenha, Geni—Suef, Fayoum, Kasr—el—Zayat, Mansourah, Helio, Kebir, Minieh, Fantah, Zifta.

ΕΝ ΚΥΠΡΩ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Λεμεσός, Λάναρξ.

ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ Γαλατά, Σαμπούλ,

Πληρὲς δίκτυον ἀνταποκριτῶν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΠΑΝΤΟΣ ΘΥΣΕΩΣ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΩΦΥΡΙΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

41.53.41.42.0002

Ἔτος Α'ον

Ζάκυνθος Μάιος 1927

Ἀριθ. 2

ΜΗΝΙΑΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ
& ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Διευθύντρια: ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ (Τὸ Γένος Γιαννοπούλου)

Συνδρομή Ἑσωτερικοῦ	Ἑξωτερικοῦ
Ἑτησία δραχ. 35	Γιὰ τὰ δημόσια Ἑτησία φρ. Γαλ. 35
Ἑξάμηνη » 20	Ἑξάμηνη » 20
	Τὸ τεῦχος Δραχμαὶ τρεῖς

Ἡ ΑΝΑΓΚΗ ΕΝΟΣ ΠΑΝΙΟΝΙΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Τι εἶναι σκόπιμον καὶ τι εἶναι περιττὸν νὰ περιλάβῃ

Με ἀγαλλίαι χαιρετίζω τὴν ἐμφάνισιν ἑνὸς πανιονίου Περιοδικοῦ. Τὸ ἐχρειάζομεθα πολύ. Ἡ Ἑπτανήσος ἔχει μὴ ξεχωριστὴ πολιτικὴ καὶ φιλολογικὴ ἱστορία. Ἄν καὶ ἐξήντα τέσσαρα χρόνια ἐπέρασαν ἀπὸ τὴν διάλυσιν τοῦ Ἰονίου κράτους, οἱ Ἑπτανήσιοι ἔχουν πολλὰ κοινὰ γνωρίσματα. Καὶ αἱ κοινὰ ἀναμνήσεις καὶ αἱ κοινὰ ἐφέσεις πρέπει νὰ καλλιεργηθοῦν.

Αὐτὸς ὁ λόγος θὰ ἤρκει διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἑξαμήνου περιοδικοῦ, ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι λόγοι. Πολλὰ ἔχον ἰστορικὸν χρώματος μόνον ἀπὸ Ἑπτανήσου.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΩΦΥΡΙΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΩΦΥΡΙΟΥ

νησίους μπορούν να εκτιμηθῶν πλήρως. Ἔως τὴν ὥρα τέτοια ἔργα ἐδημοσιεύοντο ἢ σὲ Ἀθηναϊκὰ περιοδικὰ τῶν ὁποίων τὰ ἐννέα δέκατα τῶν ἀναγνωστῶν δὲν ἦσαν σὲ θέσι νὰ τ' ἀπολαύσουν ἢ σὲ τοπικὰ πλὴν ἔχουν περιορισμένη κυκλοφορία.

2ον) Ὑπάρχουν πολλὰς ἀξιόλογες σελίδες τῆς ἐπιτανησιακῆς φιλολογίας ποῦ εἶναι λησμονημένες ἢ μισολησμονησμένες — αὐτὲς πρέπει νὰ ἀναδημοσιεύωνται ἐρ' ὅσον παρουσιάζεται εὐκαιρία. Α. Χ. πρωτοπαλῆχθηκε σὺν Ἀθήνας ὁ Βασιλικὸς τοῦ Μάτση-Ἰδοῦ ἀφορμὴ ν' ἀναδημοσιεύσῃ 2—3 ἀπὸ τὰ καλλίτερα ποιήματά του ἢ καμμὶα μελέτη περὶ αὐτοῦ.

3ον) Ὀλίγοι Ἑπτανήσιοι ἔγραψαν ἢ ἀναδημοσίευσαν τὰς περὶ Ἑπτανήσου ἀναμνήσεις των. Προφανῶς διότι οὐδέποτε τοῖς ἐζητήθη τοῦτο. Ἐν τούτοις πόσα ἐνδιαφέροντα θὰ εἶχαν νὰ μᾶς εἴπουν πολλοὶ τῶν συμπολιτῶν μας λ. χ. ὁ Χ. Ἀννίνος περὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς Ἀγγλοκρατίας, οἱ σεβαστοὶ φίλοι κ. κ. Δ. Σωμερτίτης καὶ Π. Καλογερόπουλος περὶ Κ. Δουβάρδου, ὁ καθηγητὴς Κεφαλληνὸς περὶ Ι. Πολυλά καὶ Ι. Ρωμανοῦ, τόσοι δὲ ἄλλοι περὶ τῶν διαπρεφάντων εἰς τὰ γράμματα ἢ τὴν πολιτικὴν Ἑπτανήσιον λ. χ. τοῦ Γ. Θεοτόκη, τῶν Βαλαωριταίων, τῶν Ἰακωβαίων καὶ τοῦ Δασκαράτου, τῶν Σπυρ. καὶ Κωνστ. Ρόμα κτλ. κτλ.

4ον) Ἐχουν γραφῇ ἀπὸ ξένους πολλὰς σελίδες περὶ Ἑπτανήσου ἢ Ἑπτανήσιων. Αἱ καλλίτερες πρέπει νὰ μεταφρασθῶν ἢ νὰ ξαναμεταφρασθῶν διότι καὶ ἂν βρίσκονται πούπετα κανεὶς σχεδὸν δὲν τὸ ξέρει. Βλ. λ. χ. τὴν μελέτην τοῦ A von Reumont, ἐνὸς τῶν μεγαλυτέρων ἱστορικῶν τῆς Εὐρώπης, περὶ Μουσιόξυδου.

5ον) Τὴν σήμερον εἶναι ἀδύνατον ἓνας Ἑπτανήσιος νὰ ξεύρῃ τί συμβαίνει στὴν ὅλη Ἑπτανήσο. Ἐνταῦθα ἱονικὸν περιοδικὸν θὰ προσέφερε ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως μεγάλη ὑπηρεσία, ἂν περιελάμβανε ἓνα χρονολογικὸν τμήμα ὅπου ν' ἀνεγράφοντο ἀντικειμενικῶς ὅλα τὰ σπουδαῖα ὁπωσδήποτε γεγονότα : ἀποτελέσματα ἐκλογῶν, (λεπτομερῶς) στατιστι-

κὲς διαφορὰς περὶ γεωργικῆς παραγωγῆς βιομηχανίας, πληθυσμοῦ βιογραφικὰ σημειώματα περὶ τῶν ἀποθανόντων ἐντὸς τοῦ μηνὸς σημαντικῶν ἐπισημασίων κλπ. κλπ.

6ον) Καὶ ὅχι ὀλιγότερον οὐσιώδες θὰ ἦταν ἓνα βιβλιογραφικὸν δελτίο στὸ ὁποῖον νὰ σημειοῦνται τὰ δημοσιευόμενα ἐπτανήσιακὰ ἔργα καὶ νὰ ἐδίδετο ἀνάλυσις τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν. Τὸ δελτίο δὲν θ' ἀπέκλειε καὶ μία μηνιαία φιλολογικὴ κριτικὴ ἐπιφυλλίδα, διότι βέβαια δὲν περνᾷ μῆνας ποῦ νὰ μὴν δημοσιεύῃ κάποιος ἐπτανήσιος κανένα ἀξιοσημεῖωτο ἔργο.

II

Βεβαία ἡ ἔκδοσις ἐνὸς τέτοιου περιοδικοῦ θ' ἀπαντήσῃ δυσκολίες μεγάλες. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀδύνατος. Σὲ κάθε ἀπὸ τὰ νησιά μας εὐρίσκεται τοῦλάχιστον ἓνας λόγιος δημοσιογράφος ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ χρονολογικὰ καὶ βιβλιογραφικὰ δελτία περὶ τῶν ὁποίων ὠμίλησα καὶ τὰ ὁποῖα ἐπαναλαμβάνω εἶναι ἀπαραίτητα διότι θὰ κινήσουν τὸ ἐνδιαφέρον πλείστων ἀναγνωστῶν καὶ θὰ δώσουν στὸ περιοδικὸν τὸ ἀπαραίτητο πανεπτανήσιακὸν χροῶμα.

Εὐκόλουν ἐπίσης νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ συνεργασία ἐνὸς ἐπιφανοῦς Ἑπτανήσιου λογίου διὰ τὴν μηνιαίαν φιλολογικὴν ἐπιφυλλίδα. Πρόχειρο στὴν πέννα μου ἔρχεται τὸνομα τοῦ Θεοδώρου Βελλιανίτη ποῦ μπορεῖ νὰ κρίνῃ μὲ ἴση εὐχέρεια τὰ λογοτεχνικὰ καὶ τὰ ἱστορικὰ ἔργα. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ὑπάρχουν πολλοὶ οἱ κατάλληλοι διὰ τοιαύτην ἐργασίαν. Ἐξ ἄλλου κάθε νησί ἐγέννησε πολλοὺς λογοτέχνες καὶ ἱστορικοὺς ποῦ μπορούν νὰ πιλουρίζουν τακτικὰ τὰ φύλλα τοῦ Πανιονίου περιοδικοῦ μὲ διηγήματα, στίχους, ἱστορικὰς μελέτας καὶ δημοσιεύσεις ἀνεκδότων ἢ καὶ ἀγνώστων ἐγγράφων.

Ὡστε διὰ νὰ εὐδοκιμήσῃ τὸ περιοδικὸν ἀρκεῖ καλὴ θέλησις ὀλίγη ἐργασία καὶ κυρίως σύστημα καὶ μέθοδος.

III

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΛΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΑ
ΜΟΥΣΕΙΟ

Ἐνταῦθα εἶπαμεν τί πρέπει νὰ περιλάβῃ τὸ ἰδανικὸν ἐπτανήσιακὸν περιοδικὸν μένει νὰ τοιμισθῇ τί περιεχόμενα νὰ δημοσιεύῃ. Ὡς πρὸς τοῦτο ἀρκεῖ νὰ λεχθῇ μὲ δύο

λόγια ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἄσκοπος ἢ καταχόριστος ἔργων ἔστω καὶ τῶν ἐπιφινεστάτων τῶν λογογράφων μας ἂν ταῦτα δὲν προέρχονται ἀπὸ Ἑπιανησίου; ἢ δὲν ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἑπιάνησον.

Ἄν πρόκειται μὲ ἄλλους λόγους νὰ προστεθῇ ἀπλῶς ἐν περιοδικὸν εἰς τὰ ἤδη ὀπάρχοντα, καλλύτερα νὰ λείψῃ, διότι τέτοιο περιοδικὸν δὲν μπορεῖ νὰ συναγωνισθῇ τῇ Ἀθηναϊκῇ.

A. M. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

Μέλος τῆς Ἀκαδημίας

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΩΡΑΙΑ ΜΑΓΙΑΤΙΚΗ ΒΡΑΔΥΑ

Ὁρατὶ μαγιάτικη βραδυά, τί θέλεις νὰ μοῦ πῇ;
Σάμπως κορμὶ ἐρωτιέριον μὲς ἐστὶ κοινὸν μοῦ;
Ἐγώμαι μιὰν ἀδύναμην ψυχῇ, κ' ἡ ἀναιμία μοῦ
μοιάζει τοῦ χόρτου τὴν πνοή, καὶ τ' ἄγχι τοῦ πουλιοῦ.

Τί νὰ μοῦ θέλεις τάχα; Σωπαίνῃ νυσταγμένη,
Γεύομαι τὴν ἀνάπαψ, μ' ὅλη τὴν εὐνοδίαν
τῆς θρονασμένης ἀνοιξῆς; ὅλοι σκορπίζεσσι αὐτὴν
στὰ μᾶτια καὶ σὴν ὀφρητι, τὴ λήγνῃ τῆς θερμότης.

Ὡ φύτι παντοδύναμη, σὴ νύκτα μου ἄρησέ με!
Ἄσε τὸ νοῦ μου νὰ χαρῇ μέσα σὴ μοναξιά του,
τίς βολωμένες του φωτιές, καὶ τὰ φαντάσματά του.
Μὰ μὴ μοῦ στέλνεις νύκτα μου, δευσιμὰ μου ἐσὺ φιλλήρῃ,
τῶν ἀρωμάτων τῇ πλημμύρῃ!

Comtesse de Noailles

Μετάφρ. Μυριτώτισσα;

— Ἀπὸ τίς «Διώσεις Δυνάμεις» —

— Ἐλείπει χώραν εἰς τὸ προσεχές ἢ συνέχεια τοῦ
«Ντὲ Σάνκτις.» Ἐπίσης Κρίσεις τοῦ Τύπου διὰ τὴν
«Γόνιμον Ἀνθολογία.»

Ζακυνθινὴ ἀπριλιάτικη παράδοσις

ΤΟ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟ ΜΕ ΤΑ ΓΑΛΑΝΑ ΜΑΤΙΑ

Ἡ ἀπέραντη πολιτεία βρισκόταν στὸ πόδι ἀπὸ πολὺ ἑνωρὶς
Μιὰ σπουδαία καὶ ξαφνικὴ εἰδηση ἔκαμε ὅλους νὰ τριγυρίζουν
στοὺς δρόμους, νὰ τραγουδοῦν χαρούμενα καὶ νὰ παίζουν τίς κι-
θάρες. Τὸ μονάκριβο παιδί τῆς χήρας βασίλισσας τὸ πεντάμορφο,
ποῦ ἡ μαγικὴ ἐμπορία τῶν γαλανῶν ματιῶν του εἶχε περάσει ὅλες
τίς χώρες, ἀποφάσισε πιά νὰ παντρευθῇ. Ἦταν τότες εἰκοσι χρο-
νῶν παλληκάρι. Ἡ μητέρα του ἡ γριὰ βασίλισσα ἀπὸ καιρὸ μα-
ράζωνε ποῦ ὁ χαϊδεμένος γυῖός της δὲν ξεδιάλεγε τὴ γυναῖκα του
ἀνάμεσα σὲς τότες μυριόπλουτες καὶ πεντάμορφες βασίλοπούλες
ποῦ τίς εἶχε ξελογιάσει μὲ τὰ γλυκά του μάτια. Τ' ἀποφάσισε
γιατὶ ἂν δὲν τῷκανε ἡ βασίλισσα δὲν θὰ τοῦδινε τὸ θρόνο. Θὰ παν-
τρευόταν ὅμως μονάχα ἐκεῖνη ποῦ θὰ ἤξευρε νὰ τοῦ πῇ τ' ὠραι-
ότερο γιὰ τὰ μάτια του τραγοῦδι. Καὶ ἦταν πολὺ δύσκολο γιατί
τὰ μάτια του ἦταν χλιοτραγουδισμένα ἀπὸ τοὺς διαλεχτότερους
τῆς πολιτείας ποιητές, ὡς κ' ἀπὸ τῇ λαϊκῇ μουσῇ ποῦ μιλεῖ συ-
νήθως καλύτερα σὴν ψυχὴ μας! Ἡ φήμη τους ἦταν ἀπαράμιλ-
λη. Ἔτσι ἔπρεπε ἡ νύφη νὰ βρῇ κάτι τὸ ἀνείπωτο καὶ τὸ ἄφτα-
στο γιὰ τὰ μάτια τοῦ διαλεχτοῦ της.

Ὁ φτωχὸς κ' ἀδύνατος γέρος γυῖο ἀπὸ τὴν πολιτεία κουρα-
σμένος κρατῶντας μὲ κόπο τὰ λιγοστά του φῶνια. Τὸ χοντρὸ ρα-
βδί ποῦ τὸν στήριζε στὸ περπάτημά του χτυποῦσε πότε λιγώτερο,
πότε περισσότερο στὰ χαλίκια τοῦ ἐξοχικοῦ δρόμου ἀνάλογα μὲ
τὸ βάρος ποῦ τοῦδινε κάθε βῆμα τοῦ γέρου. Πολὺ πρὶν φτάσει
στὸ καλυδάκι του μιὰ ὁμορφὴ καὶ ὁρσερὴ κοπέλλα ἀκουσε τὸ
συρτό του βᾶδισμα καὶ τοῦ ἀνοίξε τὴ μισογκρεμισμένη πόρτα τοῦ
καλυδίου. Ἦταν ἡ κόρη του ἡ Ρόδω, τὸ μοναχὸ στολίδι τῆς φτω-
χικῆς πεπονίας. Ὁ γέρος ἔβλεπε γιὰ μιὰ στιγμή τὴν κοῦρασὴ
τοῦ κ' ἄρχισε νὰ τῇ διηγεῖται ὅσα ἔμαθε γιὰ τὸ γάμο τοῦ βα-
σιλεῖα. Ἡ Ρόδω προσεχτικῇ ρουφούσε ὅσα τῆς ἔλεγε γιὰ τὸ ρη-
γόπουλο μὲ τὰ παραμυθένια μάτια. Πόσες φορές τὴν εἶδε νὰ περ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΕΟΛΟΓΙΚΟΝ

νά από τὸ σπιτάκι της πάνου στὸ χριστοτόλιστο ἀμάξι του ἢ στὸ πάλεικο περήφανο ἀλογό του ! Ἐτρεχε ἀπ' ὅπου βρίσκονταν γιὰ νὰ προφτάσῃ νὰ τὸν δῇ, ν' ἀντικρίσῃ γιὰ μιὰ στιγμή τὰ γαλανὰ του μάτια, ποὺ εἶχαν γοητέψει δυνατὰ τὸ φτωχοκόριτο. Τώρα εἶχε τὴν ἀφορμὴ νὰ πάῃ κοντά του, καὶ ἀκόμη νὰ τοῦ πῇ ὅτι ἐνοιῶθε στὴν καρδιά της γιὰ τὰ μάτια. τοῦ Βέβαια δὲν εἶχε τὴν ἐλπίδα πῶς αὐτὴ ἡ ἀγράμματα θὰ τοῦλεγε τ' ὠραιότερο τραγοῦδι, μὰ πάντα θὰ τοῦ μιλοῦσε ἀπὸ τὴν ψυχὴ της. Αὐτὲς τὶς σκέψεις ἐμπιστεύτηκε στὸν πατέρα της ποὺ μὲ τὴ δειλία τῶν γερατειῶν του δὲν τῆς ἔδωσε καμιὰν ἀπάντησιν μὰ σήκωσε τὸ κεφάλι στὸν οὐρανὸ καὶ σιγομουρμούρισε κάποιαν εὐχὴ.

Πολύ πρωτὶ, ἡ Ρόδω βρισκόταν ὀρθή. Ἡ χιλιομύριστη ἀνοιξιὰ-τικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς χαραυγῆς μεθὰ τὰ ὄνειρά της μὲ τολμηρὰς ἐλπίδες. Ὅλη ἡ φύση γύρο γελᾷ, ἐνῶ ἡ Ρόδω λούζεται καὶ ντύνεται μὲ τὰ γιορτινὰ της.

Πῶς θαμπώθηκε ἡ φτωγὴ κοπέλλα σὰν πρωταντίκρισε τὴ πολιτείαν μὲ τὸ παλάτι ποὺ δέσποζε στὸ μέσο καὶ λαμποκοποῦσε σὰν τὸν πραγματικὸ ἥλιο ἀπὸ τὰ χρυσάφια ! Ὁ κόσμος ὅλος πῆγαινε στὸ παλάτι κουβαλώντας δῶρα. Ἀρχοντες κι' ἀρχόντισσες σ' ἀμάξια χρυσοσκαλισμένα μὲ μεγαλόπρεπα ἄλογα φορτωμένα ἀξετίμωτα στολίδια, ἀτλαζωτὰ φορέματα καὶ διαμάντια. Κι' ὁ φτωχόκοσμος πῆγαινε κι' αὐτὸς τὰ φτωχικά του δῶρα, πανέρια ὀλόγιομα λουλούδια, μὲ κάτασπρα περιστέρια καὶ πολλὰ καμαρωτὰ πουλερικά....

Ὅσο πλησίαζε τ' ἀνήφερα μάτια της κοίταζαν ἀχόρταγα τὸ βασιλόπουλο μὲ τὰ γαλανὰ μάτια. Ἐνα πλήθος κορίτσια ἦταν ὀλόγυρά του. Ὅλες βασιλοπούλες μὲ ὁμορφα μεταξένια φορέματα καὶ στέμματα διαμαντοστόλιστα. Μόνο αὐτὴ ἦταν φτωχοπούλα διπλωμένη στὸ πᾶνιο χωριάτικο φουστάνι μὰ ὁμορφῇ. Δείλιασε καὶ μαζεύτηκε σὲ μιὰ γωνιά. Πολλὰς πέρασαν, προχώρησαν περήφανα καὶ σὲ λίγο ἀποσύρθηκαν κατσουφιασμένες. Θὰ περνοῦσαν κι' ἄλλες, ἀν δὲν τὴν ἐσπρώγνε μιὰ ἀπὸ τὶς βασιλοπούλες ἀμέριμνη γι' αὐτὴ ἱτὴ χωριάτοπούλα ποὺ πίστευε πῶς θὰ τὴν διάλεγε ὁ βασιλεὺς ! Τὴν ἐσπρώξε περιφρονητικὰ καὶ περιπαιχτικὰ !

Ἡ Ρόδω τράβηξε στὸ βασιλόπουλο δειλὴ τρεμουλιαστὴ κοίταζοντας τὸ ἀδιάκοπα στὰ μάτια. Κι' ἐκεῖνος τὴν κοίταζε

συμπαθητικὰ γιὰ τὴν ἀφέλειά της ποὺ τὴν ἔσπρε ὡς τὸ θρόνο. Στάθηκε γιὰ λίγο, κι' ἔπειτα ἀκράτητη ἀπὸ τὴν ἀγάπη της φώναξε !

— Τὰ γκλανὰ τὰ μάτια σου σκορποῦν παντοῦ τέση εὐτυχία, δεσὴ στὴν ἐξοχή μας τοῦ Ἀπρίλη ἡ βροχή !...

Δὲν πρόφθασε νὰ κατεβῇ τὰ σκαλιὰ τοῦ θρόνου. Ὁ βασιλεὺς ἔπλωσε τὸ χέρι του καὶ τὴν τράβηξε στὸ θρόνο ποὺ ἦταν δίπλα στὸ δικό του, ποῦχαν προετοιμάσει γιὰ τὴ διαλεχτὴ του γυναῖκα..

Ἀπρίλης τοῦ 1927

Μαριέττα Μινώτου

ΑΠΟΨΕ

Ἀπόψε ἄλλιωὺς ἢ λεῦκα μας μὲ γλυκονανουρίζει
καθὼς οἰμὰ της ἀκουμῶ.

Ἀπόψε κᾶτι μέσα μου κρυφὰ μοῦ ψιδυρίζει
Πῶς σ' ἀγαπῶ... ὡς σ' ἀγαπῶ.

Ἀνοιξε ἰσὺὰ Παράδεισο : καὶ σὺ χρυσόδηρά του
στ' ἄγιο ωερθόρι σας νὰ μῶ.
Πῶς τρέμω ἀρνάντια νὰ βρεθῶ στὴν ἀρχοντοκυρά του
Νὰ τῆς τὸ ὦ... νὰ μὴν τὸ ὦ ;

Μισόσκεω ἂνδὸ σύγνεφα ωροβαίνει τὸ φεγγάρι
κ' ἦταν χλωμὸ, κι' ἦταν δαμωδ...
Κι' ὅσως τὸ κοίταζε, μοῦ λέει. «Γιὰ τὴ δική σου χάρη
δὰ τρέξω γὰρ νὰ τῆς τὸ ὦ.»

Καθαροφροῖσθιστο νερὸ σὲ ρυάκι κελαϊδώντας
γοργὰ ωπδάει καὶ χαρωδὸ.
Καὶ λέει τ' ἀγέρι στὰ κλαριὰ σὰν ἀνέμα ἀρροφισώντας
Δὴ ὡὰ κ' ἐγὼ νὰ τῆς τὸ ὦ»

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟ Δὴ ὡὰ κ' ἐγὼ νὰ τῆς τὸ ὦ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΘΟΥΡΙΟΥ

Ν. Πενμεξᾶς Δαύρας

Ο ΠΟΛΥΛΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΑΝΤΖΑΡΟ

‘Ο ‘Ιάκωβος Πολυλάς, στήν περίφημη μελέτη του πρῶ ἔγραψε γιά τόν Σολωμό, ὁμιλώντας σέ ὠρισμένο σημεῖο γιά τή φιλία ποῦ ἔνωσε τόν τελευταῖο μέ τόν Κερκυραῖο μουσουργό Νικόλαο Μάντζαρο, ἀναφέρει μεταξύ τῶν ἄλλων ὅτι «ἐμόρφωσαν μεταξύ τους ἐκείνη τή θερμή φιλία, ἡ ὁποία ἀναπαύεται ὁμοίως εἰς τή συγκοινωνία τοῦ νοῦς καί τῆς καρδίας. ‘Ο μουσικός ἐμέτρησε διὰ μιᾶς τὸ ὕψος τοῦ ποιητῆ, ἐννόησε τὰ πλάσματά του, καί δὲν ἄργησε νὰ χαρίσῃ εἰς τὸ ἔθνος του τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ μουσικὸν ἀλλιτέχνημα, **Τὸν ὕμνον στήν ‘Ελευθερίαν.**»

Δυστυχῶς, εἶνε ἀναγκασμένος κανεὶς νὰ πῇ ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ πραγματικὰ στενὴ φιλία ποῦ ἔνωσε τοὺς δύο δημιουργοὺς τοῦ ‘Εθνικοῦ ὕμνου, τίποτε ἀπὸ τὸ μουσικὸν ἔργον τοῦ Μαντζάρου δὲν μᾶς πείθει ὅτι τὰ ὅσα γι’ αὐτὸν ἔγραψεν ὁ Πολυλάς εἶνε σύμφωνα μέ τὴν ἀλήθειαν, θὰ εἰμποροῦσε δὲ κανεὶς χωρὶς δισταγμὸ νὰ ἔλεγε ὅτι τὸ μόνον ἀδύνατον σημεῖο τῆς κατὰ τὰ ἄλλα σοφῆς καί ἀποκαλυπτικῆς τῆς καλλιτεχνικῆς φυσιογνωμίας τοῦ ποιητοῦ τῶν «‘Ελευθέρων Πολιορκημένων» μελέτης του εἶνε ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ μᾶς πείσῃ (χωρὶς κατὰ βάθος, φαντάζομεν, νὰ αἰσθάνεται καὶ ὁ ἴδιος αὐτὰ ποῦ ὑποστηρίζει), ὅτι ὁ Μάντζαρος, ὅπως λέγει «μόλον ὅτι μορφωμένος εἰς τὴν ‘Ιταλία, ὅμως εἰς τὰ περισσότερά του πονήματα καί ἐξόχως εἰς τὸν ὕμνον, ἔπλασε, ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴ δημοτικὴ μουσικὴ ἓνα νέον εἶδος, τοῦ ὁποῖου τὰ χαρακτηριστικὰ εἶνε ἡ καθαρὴ ἀπλότης καὶ ἡ θερμότης ἴδια τῆς ‘Ανατολῆς.»

Εἶνε, ἀλήθεια, νὰ ἀπορήσῃ κανεὶς τὸ πῶς ὁ Πολυλάς ἐσχημάτισεν αὐτὴ τὴν ἰδέαν γιά τὴ μουσικὴ τοῦ Μαντζάρου. “Αν ποῦ καί ποῦ στὸν «‘Υμνον εἰς τὴν ‘Ελευθερίαν» (κυρίως γι’ αὐτὸν μᾶς μιλεῖ ὁ κερκυραῖος λόγιος καὶ κριτικός), ὑπῆρχαν ἀκόμα καὶ ἐλάχιστα σημεῖα ποῦ νὰ ἐπρόδιδαν μιὰ κάποια, ἔστω καὶ ἀποτυχημένη προσπάθεια τοῦ Μαντζάρου δημιουργίας ἐμπνευσμένης ἀπὸ τὸ δημοτικὸ τραγούδι μου-

σικῆς, ἴσως θὰ εἰμποροῦσε κανεὶς νὰ ἔκρινεν ἐπιεικῶς ὁπωσδήποτε τὸν χαρακτηρισμὸ ποῦ γιά τὸ μουσικὸ του ἔργον μᾶς ἔδωσε. ‘Αλλ’ ὁ κατὰ τὰ ἄλλα ἀξιοσέβαστος θεωρητικὸς μᾶλλον μουσικός, συνθέτης τοῦ ‘Εθνικοῦ ‘Υμνου, — ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς πλεῖο μορφωμένους ἀνθρώπους στὴν ἐποχὴ του, — γιά ὅποιον ἔχει μέσα στὴν ψυχὴ του τὸ δημοτικὸ τραγούδι καὶ ξέρει ὅλη τὴ μουσικὴ τοῦ ‘Υμνου, εἶνε φῶς φανερό ὅτι ὑπῆρξεν ἐντελῶς ἀδῶως κάθε τέτοιας προσπαθείας δημιουργίας ἐθνικῆς μουσικῆς ἢ δὲ τέχνης του γενικά δὲν εἶχεν ἴσως κανένα ὠρισμένον ἐθνικὸν χαρακτηριστῆρα, ἀλλὰ, πολὺ συχνὰ ἦσαν μιὰ ἀπῆχης μουσικῶν μελετῶν ποῦ ἔφερεν τὴν σφραγίδα μιᾶς ἐντελῶς ἀκαδημαϊκῆς καὶ συντηρητικῆς διανοίας, ἀντίθετα πρὸς τὴ προδρομικὴ καλλιτεχνικὴ διάνοια τοῦ φίλου του Σολωμοῦ, τοῦ ποιητοῦ τῆς σκέψεως, ποῦ μέ βαθὺ στοχασμὸν ἀκολούθησε στὴν τέχνην τὴν ἐθνικὴν κατεύθυνει καὶ ποῦ στὰ δημιουργήματά του ἐξαιρετικὰ τὸν ἀπασχολοῦσε τὸ βαθύτερον ἔσωτερικὸ νόημα, καὶ σὲ τέτοιο σημεῖον ὥστε νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν ποίησιν τοῦ συγχρόνου του, λάρου τῆς μορφῆς, ‘Ιταλοῦ ποιητοῦ Μόντη, ὡς *nube ben colorata*, καὶ νὰ κεντηρίσῃ στὸ ἄγνωστο, δυστυχῶς στοὺς περισσότερους. «‘Εγκώμιο τοῦ Φωσκόλου» τοὺς νέους ποιητὰς, οἱ ὁποῖοι, θέλοντας νὰ μιμηθοῦν ἓνα μεγάλο ποιητὴ καὶ «κάνοντες σκαλοπάτια τίς ἐξωτερικὰς μορφὰς τῆς τέχνης του, νομίζουν ὅτι εἰμποροῦν ἔτσι νὰ φθάσουν στὸ ἐσωτερικὸ νόημα τους.»

‘Ο Μάντζαρος στὰ ἔργα του, δὲν ἔφυγε ποτὲ ἀπὸ τὸν στενὸν ὁρίζοντα τῆς σχολαστικῆς μουσικῆς παραδόσεως τῆς ἐποχῆς του, φανερὴ δὲ καὶ εὐδιάκριστη εἶνε εἰς αὐτὰ ἢ εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ ἁρμονικῆ καὶ μελωδικῆ ἐπίδρασις τοῦ παλαιοῦ μεθωδιστοῦ Φεναρόλη.

Ἐχὼ στὴν κατοχὴ μου τὸ χειρόγραφο μιᾶς μελωδίας τοῦ ποῦχει συντεθῇ ἐπάνω σὲ στίχους ἐνὸς σονέττου τοῦ Πετράκη *«Ionommi il mio pensier in parte on era, etc»* καὶ ποῦ ἔχει ἀναπτυχθῇ... «*a canone continuo all' undecima sopra e sotto.*»

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ

Ἡ προσφυγὴ τοῦ συνθέτου στὴν τεχνητὴν τεχνικὴν ἐπεξεργασίαν ἐνὸς σχολαστικοῦ μουσικοῦ canone γὰρ νὰ ἀποδώσῃ, μὲ τὴν μουσικὴν τὴν γεμάτην ἀπὸ δροσερότητα καὶ λυρικὴν χάρι ποίησι ἐνὸς συνθέτου τοῦ Πειράρχου, φανερώσῃ, νομίζω, ἀρκετὰ τὴν καλλιτεχνικὴν διανοητικότητά του, τὴν ὁποίαν πολὺ ἀνυψώνει ὁ Πολυλάς.

Μολαταῦτα, μ' ὅλην τὴν διαφορὰ καλλιτεχνικῆς ἀντιλήψεως τῶν δύο δημιουργῶν τοῦ Ὑμνου, κάποιος δεσμός, ὅχι μόνον αἰσθηματικὸς ἀλλὰ καὶ πνευματικὸς, φαίνεται ὅτι τοὺς ἔνωσε, τὸ γεγονός δὲ αὐτὸ ἴσως νὰ ὑπῆρξεν ἀφορμὴ γὰρ νὰ παρεξηγήσῃ ὁ Πολυλάς σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν ὑπόστασι τῆς τέχνης τοῦ Μαντζάρου. Γιατί, ἀφοῦ—ὅπως γράφω γι' αὐτὸν στὴ μελέτη του—«ὁ μουσικὸς ἐμέτρησε διὰ μιᾶς τὸ ὕψος τοῦ ποιητῆ καὶ ἐνόησε τὰ πλάσματά του κτλ» ἦταν εὐκόλο νὰ εἶχε κἀνὴ καὶ τὴ σκέψι ὅτι ὁ Μαντζάρος εἶχεν ἐμβαθύνει καὶ στὴν ἐθνικὴν ἀντίληψιν τῆς τέχνης τοῦ Σολωμοῦ καὶ ὅτι ἐπομένως, γὰρ νὰ ἐσυναντᾶτο καλλιτεχνικῶς μὲ αὐτὸν δὲν ἦταν δυνατόν παρὰ νὰ εἶχε ντύσῃ τὴν μουσικὴν τοῦ Ἑθνικοῦ Ὑμνου μὲ τὰ ἐθνικὰ χρώματα. Θέλησε μᾶλλον λόγια, ὁ Πολυλάς νὰ ἀποδείξῃ τὸν Μαντζάρον ἐθνικιστὴν στὴν τέχνην του, βασιζόμενος σ' ἓνα παιγνίδι ποῦ ἔκανε τῆς λογικῆς του, γιατί ὁ ἴδιος—ποῦ ὡς φαίνεται δὲν ἔγνωσθε διόλου τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι—δὲν ἦταν σὲ θέσιν νὰ αἰσθανθῇ μὲ τὴν καρδιά του ἂν ἡ μουσικὴ του ἦταν ἢ δὲν ἦταν ἐθνικιστικὴ.

Ὁ πνευματικὸς δεσμὸς ποῦ, ὡς προανάφερα, ἔνωσε τὸν Μαντζάρον μὲ τὸν Σολωμό, ἐστηρίζετο μόνον σ' ἓνα ἄγονο θαυμασμὸ τοῦ μουσουροῦ πρὸς τὸν μεγάλο ποιητὴν. Γι' αὐτὸν εἶχα γράψῃ κάποτε τίς σκέψεις μου σ' ἓνα ἄρθρον ποῦ εἶχα δημοσιεύσει πρὸ ἐτῶν μὲ τὸν τίτλον «Μαντζάρος καὶ Σολωμός», τοῦ ὁποίου παραθέτω ἑδῶ μιὰ περικοπὴν.

Ὁ Μαντζάρος—ἔγραφα—πνεῦμα ἄγονο, ποῦ δὲν εἴμποροῦσε νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸ ζυγὸ ἐνὸς στενοῦ κύκλου ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν ποῦ τοῦ τίς εἶχεν ἐπιβάλλῃ μία περικορισμένη ἀκαδημαϊκὴ μόρφωσις, ἀόριστος ὅμως γοητευόμενος ἀπὸ τίς αἰσθητικὰς θεωρίας τοῦ φίλου του ποιητοῦ, ἄφηκεν ἴσως τὸν

ἑαυτοῦ νὰ σύρεται ἕως εἰς τὸ ὕψος τοῦ καλλιτεχνικοῦ στόχασμοῦ του, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ δύναται, δημιουργῶντας νὰ ἐκφράσῃ ἄλλο τι τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἦταν μιὰ ξερὴ ἡχώ τῶν ἀκαδημαϊκῶν μελετῶν του.

Ὁ Σολωμὸς ἦταν γὰρ τὸν Μαντζάρον ἓνας φωτοβόλος ἥλιος, τοῦ ὁποίου εὐχαρίστως ὁ τελειοταῖος ἐδέχετο στὴν ψυχὴν τὴν εὐεργετικὴν θαλπωρὴν, χωρὶς ὅμως νὰ εἴπορῃ αὐτὴ νὰ ἀποβῇ καὶ γονιμοποιὸς στὸ πνεῦμα του καὶ στὴ φαντασίαν του.

Γεώργιος Λαμπέλ

ΠΕΠΡΩΜΕΝΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

(Λαίδη Στάνοπ — Θηρεσία Μαλιόνι)

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Πόσο διέφερε ἡ Θηρεσία Μαλιόνι! Γλύπτρια θαυμαστή, τὰ ἔργα της εἶχαν ἐκτεθῇ σὲ διάφορες πόλεις προκαλῶντας τὸ θαυμασμὸ καὶ τὴν ἐπιτυχία. Ἰταλίδα, μὲ μιὰ διάφανη ὁμορφιά, μὲ πρόσωπο σὰν Παναγίας τοῦ Μορέλλι, ποῦ τὸ κύκλωναν ἄφθονα ξανθὰ μαλλιά, ἀπερηφάνευτη, μετριόφρων, χωρὶς πείσμα, παντρέφτηκε στὰ 1908 ἀπὸ ἔρωτα τὸν Ἀγᾶ Hhan ἓνα μουσουλμάνο Ἰνδὸ, τέλειο τζέντελμαν, δισσεκατομυριοῦχο, κάτοχο τῶν ὠραιότερων ἵπποστασιῶν γὰρ κοῦρσες ποῦ περνᾶ σχεδὸν ὅλην τὴν ζωὴν στὸ Λονδίνο, Παρίσι, Μπιάριτς καὶ εἶναι πνευματικὸς καὶ πολιτικὸς ἀρχηγὸς ὅλων τῶν Μουσουλμάνων τῆς Ἀνατ. Ἀσίας, τῶν Ἰνδιῶν, Κίνας, Ἰνδοκίνας καὶ Μαλεσίας. Ἡ δύναμις του εἶναι ἀπεριόριστη καὶ ἀκαθόριστη, μυστηριώδης καὶ πανίσχυρη. Ὅμως—καθὼς εἶπα—στὰ 1908 ὁ Ἀγᾶς ἦταν στὸ Παρίσι μὲ τὴν ἀκολουθία του, τὸ χαρὲμι του καὶ τοὺς φακίρους του. Γνώρισε τὴν Θηρεσίαν στὶς κοῦρσες. Ὁ Ἀγᾶς ἄρχισε νὰ κἀνὴ τρέλλες. Ἀλλ' ἡ Μαλι-

όνι παρ' ὅλο τὸν ἔρωτά της, ἐπέβαλε πρακτικὰ στὸ πρίγκηπα τὰς ἀπόψεις της. Οὔτε χαρῆμι, οὔτε φακίρες, οὔτε ἀνατολικὲς φαντασιεῖς. Μιὰ ζωὴ ἀστική, ἀθόρυβη, χωρὶς τρέλλες. Ὁ Ἀγᾶ δέχτηκε. Ποτὲ γάμος δὲν σιᾶθηκε τόσο γαλήνιος καὶ εὐχυσισμένος. Τόσον εἶχαν διδοθεῖ ἡ καλοσύνη της, ἡ εὐγένειά της καὶ τὸ μυαλό της, ὥστε στὶς Ἰνδιεὶς γίνηκε θριαμβευτικὰ δεχτὴ, συγχωρήθηκε, σ' αὐτὴ τὴν γκαούρισσα νὰ φέρῃ τὸν Ἀγᾶ σὲ μονογαμία, καὶ ἔτσι νὰ γίνῃ ἡ αἰτία τῆς μεγαλύτερης πνευματικῆς μεταστροφῆς τοῦ Ἰσλάμ. Τὴ γνώρισα στὴν Πάρμα στὰ 1913, στὴν ἔκθεσιν τοῦ Βέρδν. Μοῦ τὴν παρουσίασε ἡ πολὺκλαυστη φίλη καὶ συγγραφεὺς Τίνα Ἀντονέλλι (Flavia). Εἶχεν ἔλθει σὶς κομιτᾶτο γιὰ νὰ μοῦ ζητήσῃ μιὰ φωτογραφία τοῦ περὶ φημου γρούπου τοῦ Σιληνοῦ τοῦ Boudard ποὺ βρίσκεται στὸ Δουκικὸ κῆπο. Τὴν ἐπιθυμοῦσε γιὰ τὴ συλλογὴ της σὰν μανιώδης καὶ ἐκλεχτὴ γλύπτρια ποὺ ἦταν. Παρατήρησα ὅμως τὴ μελαγχολία της. Ἄν καὶ τὴν κύκλωνε ἡ εὐμάρεια, ἡ εὐτυχία, καὶ ἡ λατρεία. Θυμᾶμαι πῶς σὰν μιλήσαμε γιὰ τὴν διαρκῆ ἀπομάκρυνσίν της ἀπὸ τὴν πατρίδα—γιατὶ τὸ περισσότερο ἔμενε στὸ Παρίσι—μοῦ ἀπάντησε μὲ τοὺς στίχους τοῦ Γεωργίου Rodenbach ποὺ ἀμέσως ζήτησα καὶ σημείωσα στὶς σημειώσεις μου καὶ ἀπομνημονεύματά μου:

*Quel orgueil d'être seul, les mains contre son front
A noter des vers doux comme un accord de lyre
Et songeant a la mort prochaine di se dire:
Peut-être que j'écris des choses qui vivront!*

Γιατὶ ῥώησα σὲ λίγο τὴ φίλη ποὺ τὴν συνώδευε, γιατί τόσο κατάπτωτη, τόσο θλίψη;

—Φοβάται γιὰ τὴν εὐτυχία της— μοῦ ἀπάντησε— Κάποτε ζηλεύει καὶ ζητεῖ τὴ μοναξιά της μελέτης καὶ τῆς ἐργασίας της. Ἐπειτα μαθητεύτηκε ἡ αἰτία ποὺ αὐτὲς οἱ σκιεὲς αὐλάκωναν τὴν ψυχὴ τῆς Πάπισσας τῆς Ἀνατολῆς. Τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου της τῆς ἔστειλαν ἕνα φιλαχτὸ γιὰ ὁῶρο μ' ἕνα γράμμα ποῦλεγε: Νὰ φοβάσαι τὴ μεγάλη εὐτυχία. Εἶναι φίλη τοῦ θανάτου! II.

ταν ἕνας ἐφιάλτης καὶ δυστυχῶς μιὰ προφητεία. Τὸν περασμένο Νοέμβριον ὁ σύζυγός της θέλησε νὰ τῆς κάμῃ ἕνα λαμπρὸ ὄψον· τὴ χρυσαφένια ἀνατολὴ ἔν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα διαμάντια τοῦ κόσμου, στρογγυλό, βαρὺ πούλαμπε σὰν τὸν ἥλιον. Πρὶν νὰ τ' ἀγοράσῃ ὁ Ἀγᾶ ἕνας φακίρης προσέειπε.—Πρόσεξε κύριε. Τὸ φωτεινὸ διαμάντι φέρνει τὸ θάνατο.—Δὲν τὸ πίστεψεν. Ἡ Θηρεσία Μαλιόνι πέθανε σὲ λίγην ὥρα καὶ τὸ βάσκα νο διαμάντι πρόφθασε μόλις γιὰ νὰ πάῃ σὶς φέρετρό της.

Ἡ ἱστορία μοιάζει μὲ τοὺς παλινοὺς μῦθους ποὺ διασχίζουν τὶς Ἰνδιεὶς καὶ τὴν Ἀνατολή. Καὶ ὅμως εἴτε σύμπτωσις, εἴτε μοιραῖο, αὐτὸς ἦταν ὁ θλιβερός ἐπίλογος τῆς μικρῆς Παναγίας τοῦ Μορέλλι, τῆς Πάπισσας, τοῦ Ἰσλάμ.

Λοιπόν; Ἡ μιὰ ἡ Λαίδη Σιάνοπ, μιὰ τυχοδιώχισσα περήφανη, ποὺ ὑποκινοῦσε ταραχὰς καὶ ἐπαναστάσεις σὰν ἐκεῖνη τῶν Δρούσων, χωρὶς ψυχὴ καὶ ἰδανικὸ μιὰ φτωγὴ ἀνισόρροπη ὑλαρξίς ποὺ χαράσσει τὸ δρόμο τῶν τρελλῶν καταχτήσεων μὲ τὸ γούρνο ἐπανωφόρι καὶ τελειώνει τὴ ζωὴ της τυλιγμένη στὸ κουρελιασμένο σάλι τῆς μάγισσας. Ἡ ἄλλη ἡ Θηρεσία Μαλιόνι, ταπεινὴ καὶ ἡρεμὴ μὲ τὴν αἴσθησιν τῆς ἀτομικῆς τιμῆς ποὺ τὴν βασιᾶ, πνευματικὴ μεταστροφιστρία τοῦ Ἰσλάμ. Δυὸ ὑπάρξεις καὶ δυὸ ἐπιρροές. Ἡ μιὰ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἡ ἄλλη τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ μιὰ χάθηκε καὶ λησμονήθηκε, ἡ ἄλλη κλάφτηκε καὶ ἐχτιμήθηκε. Σ' ἀπόσπασιν δύο σχεδὸν αἰώνων οἱ δυὸ αὐτὲς μορφὲς τυχαίως καὶ στιγμιαῖα πλησιάζουν γιὰ νὰ παραβληθοῦν στὸ πεδίο τῆς Ἀνατολῆς καὶ νὰ κριθοῦν στὸ ἔργο καὶ στὶς ἀποστολές. Γυρίζει στὴ σιωπὴ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως ἡ βασίλισσα τοῦ Tadmor,

ΙΑΚΩΒΑ ΤΟΠΟΛΟΓΗ ἀπὸ τὸ γαλήνιο φῶς τῆς ἀναμνήσεως καὶ τῶν διὰ χρόνον ἡρώων καὶ ἀποστόλων τοῦ Ἰσλάμ! **ΜΟΥΣΤΑΦΑ** ἡμεῖς γιὰ τὴν «*Ἰόνιον Ἀνθολογίαν*» ἀπὸ τὸν κ. Ἰωσήφ Τσεκερέλλη. — Μεταφράστηκε ἀπὸ τὴν κ. Μ. Μινώτου

ΟΙ ΩΡΑΙΟΤΕΡΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ

Ἐφυγε παιδάκι—εἶν' ἀλήθεια—14 χρόνων ἀπὸ τῆ Ζά-
κυθο, ἡ θύμησή της ἔμως δὲν τοῦρευγε ποτὲ ἀπὸ τὸ νοῦ.

«Γράψε μου κάτι, ὅταν μπορεῖς, ἂν ὄχι τωρινὸ ἔστω καὶ
παλιὸ, γιὰ τὰ νησιὰ μας καὶ πρὸ παντὸς γιὰ τὴ Ζάκυθο ποὺ
τὴν ἔχω πάντα στὴ καρδιά μου.— ἔγραψε στὸ φίλο του καὶ
συγγενῇ του Νεράντζη στὰ 1808, στὴ Βενετία.

Σκεφτόταν πάντα γιὰ γυρίση καὶ ἡ σκέψη του αὐτὴ τὸν
ἔκανε χαρούμενο, τὸν ἀνακούφιζε στὶς λύπες του, στὶς στε-
νοχώριες του. Δὲν μπόρεσε ἔμως. Κι' ὅταν ἀκόμα ἦταν εὐ-
χαριστιμὸς στὴν Ἰταλία καὶ ἔβλεπε στάδιο ἀνοιχτὸ μπρο-
στά του, τὴ σκεφτόταν πάντα. Ἐγραψε στὸ συγγενῇ του
καὶ φίλο Διον. Βουλιζο στὰ 1812. «Χαιρέτισε τοῦ φίλου
μου, Ἕλληνας καὶ στείλε εἰς ὕμνο ἀπὸ μετ' ἡ γῆ ποὺ
γεννήθηκα, ὅπου δὲν θάθελα γὰρ ζήσω, ἀλλὰ θάθελα γὰρ πε-
θάνω καὶ γὰρ ταῦτα». Σ' ἄλλο του γράμμα ἐξηγοῦσε πῶς
δὲν θάβρισκε ἐκεῖ βιβλία.

Ἀλλὰ ἡ τύχη τὸν καταδίωκε παντοῦ. Ἦταν γραφτό του
νὰ πεθάνῃ οὐ ξενιγῇ ἀκλαφτοῦ, ὅπως εἶχε προμηνεύσει στὸ
ὠραϊότατο σονέτο του στὴ Ζάκυθο.

Ἐμείνει ὁμῶς σ' ὅλη του τὴ ζωὴ Ζακυθινός. Ἦταν αἰ-
σθηματίας καὶ τοῦ ἄρεσαν τὰ δημοτικὰ τραγούδια.

...! Ὑπάρχοντας σπῆτι— ἔγραψε στὰ 1808—βρίσκω συν-
τροφικὰ ἀπὸ 3—4 Ἕλληνες ταξειδιῶτες καὶ σπουδαστές. Συ-
ζητοῦμε τότε, γελάμε καὶ καμιά φορὰ τραγουδοῦμε τραγού-
δια Ἑλληνικά. Καὶ τραγουδοῦν δυνατὰ σὰν Ἀλβανός. Χθὲς τὰ
δημοτικὰ αὐτὰ τραγούδια παθητικὰ μοῦ συγκίνησαν τὴ
σκεπτικὴ μου ψυχὴ...

Ζήτηγε γὰρ διαβάξῃ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγαπημένου του νη-
σιοῦ. Ἀγαποῦσε πολὺ τοὺς πατριῶτες του καὶ ὅταν ἔγραφε
στὸς φίλους του ἐκεῖ, ἡ καρδιά του πλημύριζε νοσταλγικὰ
ἀπὸ ἀγάπη γι' αὐτή.

Ἡ ἐπιθυμία μου—ἔγραψε στὰ 1813 στὸ Τσιτσιλιάνη συ-
σταίνοντας γὰρ βοηθήσουν τὸν Κάλκο στὶς σπουδὰς του— νὰ
φροντίσω γιὰ τὸ καλὸ καὶ τὴ τιμὴ τῆς πατρίδας μου, μ'
ἔκαμην νὰ σοῦ γράψω σήμερα.

Τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος δὲν σβύστηκε στὴ ψυχὴ μου....
Μιά μέρα ἔσως, θὰ ἔλθω στὴ Ζάκυθο νὰ τῆς ψάλλω τοὺς
ὕμνους ἐκείνους, ποῦ γράψα καὶ γράψω γιὰ ἔπαινό της.

Καὶ σιὸς, δικού, του στὴ Βενετία τὴν ἀκόλουθη συγκινη-
τικώτατη ἐπιστολή.

(9 Δεκεμβρίου 1815)

«... Παρακαλεῖτε τὸ θεὸ καὶ θὰ σὰς ἀκούσῃ. Παρακα-
λεῖτε τον γὰρ μ' ἔχῃ καλὰ, ὅπως τῶρα, καὶ νὰ ἐξακολουθῇ
γὰρ μοῦ δίνῃ τὰ μέσα νὰ σὰς βοηθῶ, ἀγαπημένοι μου, ποῦ-
σαστε ἡ πιὸ γλυκεῖα καὶ ἡ πιὸ πικρὴ σκέψη μου... Ἡ τρυ-
φερότης ποὺ εἶχα πάντα γιὰ σὰς γίνηται μεγαλύτερη ἀπὸ τὸ
γράμμα σας ποῦ λαβὰ σήμερα μετ' ἡμερομηνία 2 τοῦ μηνός.
Τὰ θεσμὰ αἰσθημάτων τῆς ἀγάπης σας ἔκαμαν νὰ μοῦ λθούν
τὰ δάκρυα στὰ μάτια. Ἄν ὁ θεὸς εὐλογήσῃ τις προσπά-
θειές μου καὶ κάμῃ νὰ μοῦ πιτύχουν τὰ σχέδιά μου, θὰ τὰ
καταφέρω. Τὸ πῶς, δὲν μπορῶ νὰ σὰς πῶ. Γιὰ τῶρα σὰς
φτάνει νὰ ξέρετε πῶς σὶδ τέλος τοῦ χειμῶνα, ΘΕΛΩ ΝΑ ΠΑΩ
ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑ, ὅπου ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ
μετ' ἐγὼ ἀπ' αὐτοὺς, ΚΑΙ ΝΑ ΦΙΛΗΣΩ ΤΗΝ ΑΓΙΑ ΕΚΕΙ-
ΝΗ Γῆ καὶ νὰ τὴν παρακαλέσω νὰ μαζέψῃ μιὰ μέρα μαζί
μου, ὅλα τὰ προσφιλέστερά μου πρόσωπα. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ
θὰ μιλήσουμε ἄλλη φορὰ, σὶν ὥρα του ἐπιτενέστερα. Τῶρα
δὲν εἶναι ἐποχὴ γιὰ ταξείδια. Φιλήστε τὸ χέρι ΤΗΣ ΓΑΥΚΕΙ-
ΑΣ ΚΙ' ΑΓΙΑΣ ΜΑΝΑΣ ΜΟΥ καὶ ζητήστε της ἀπὸ μετ' ἡν
εὐχὴ της, ποὺ τὴ ζητῶ κάθε βράδυ πρὶν νὰ κοιμηθῶ καὶ συ-
χνά της τὴν ζητῶ μετ' ἡ δάκρυα στὰ μάτια. (1) Ἀντίο ἀν-
τίο...»

δικός σας

Παυρέντιος Ἀδεράνη (2)

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΛΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

χειριζόταν ὁ ἴδιος ὁ Φώτιος· σὲ πολλὰς ἐπιστολὰς στὴν οἰκογένειά του, ἰδίῳ· ὅταν ἦταν στὴν Ἑλβετία καὶ ἐροῦντο τὴ λογοκρισία. Στὴς ἐκδόσεις τῶν ἐπιστελῶν τοῦ "Ορις προτάσει λίγες γραμμὲς στὸν ἀναγνώστη μ' αὐτὸ τὸ ψευδώνυμο, λέγοντας πῶς δημοσιεύει τάχα τις ἐπιστολὰς τοῦ φίλου του "Ορις.

Ὁ Φώτιος· ἐχτὸς ἀπ' αὐτὸ ἔπερνε καὶ ἄλλα ψευδώνυμα. Τὰ κυριώτερα εἶναι Δίδυμος Κιέρικος· πού μ' αὐτὸ ἐημοσίευσεν τὴ μετάφραση «τοῦ αἰσθηματικοῦ ταξιδίου» τοῦ Στέρν καὶ τὴ περίφημη «ὑπεριάλυψη» κλ.

Στὴν Ἀγγλίαν ἐπίσης πῆρε τὸ ψευδώνυμο Ἑμέρυτ (τ' ὄνομα τῆς κόρης του), ὅταν κοροῦντο ἀπὸ τοὺς δανειστὲς του. Ἐκτενῶς θὰ μιλήσουμε γι' ὅλα τὰ ψευδώνυμα τοῦ ποιητῆ σὲ εἰδικὸ ἄρθρον μαὶ ἄλλοτε.

Πνευματικὴ Ζωὴ

— «Νέα Ἑστία». Τὴ περίμενε ὁ κόσμος μ' ἀπαιτήσεις πολλὰς. Τὸ ἐνδιαφέρο του ἐδικαιώθηκε· Γίνηκε ἀμέσως ἀγαπητότατη. Ὑλὴ κάθε λογῆς, διαλεχτή. Μὲ τὴν Ἑστία καὶ μόνῃ, μπορεῖ ὁ καθένας νὰ εἶναι ἐνήμερος γιὰ τὴ πιδ ἀξιόλογη Ἑλληνικὴ φιλολογικὴ, καλλιτεχνικὴ καὶ μουσικὴ κίνησι καὶ τῆς παγκοσμίας τέτοιας. Τὰ λόγια καὶ οἱ συστάσεις περιττές.

— ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΤΑΛΩΝ. Περισπούδαστος γλωσσικὴ μελέτη τοῦ γνωστοῦ ἱστορικοῦ Σ. Βλαντιῆ. Προτάσει τ' ἀδάνατα λόγια τοῦ Μαβίλλη (στὴ Βουλὴ 1911). «Δὲν ὑπάρχει χυδαία γλῶσσα. Μόνον χυδαῖοι ἄνθρωποι ὑπάρχουσιν.» Τὸ ἔργο συμβάλλει σημαντικὰ στὴ δημοτικιστικὴ ἱεολογία.

— «Ἀνεκάλυψε τὴ ψυχὴ του,» ψυχολογικὸ διήγημα τοῦ μοναδικοῦ Ζαχ. Παπαντωνίου, ἀπὸ τὴ σειρά πού δημοσιεύει τὸ Ἑλ. Βῆμα. Γιὰ κείνους πού δὲν τὸ παρακολουθοῦν συσταίνουμε νὰ πάρουν τὸ φύλλο τῆς 5ης τοῦ μηνὸς. Εἶν' ἀληθινὸ καλλιέχνημα.

— Πῶς βλέπω τὴν Ἑλλάδα. Ὁ φίλος δόκιμος λόγιος δημοσιογράφος Μ. Ροδάς ἀγγέλει μ' αὐτὸ τὸ τίτλο τὴν ἐκδοση σὲ τόμον ἰῶν ἐντυπώσεων τοῦ πού δημοσίευσεν στὴ Μεγάλῃ Ἑρευνα τοῦ Ἑλ. Βήματος, πούκαμε τόσο κρότο. Ὁ Α' τόμος (300 σελ.) ἀφορᾷ τὴ Πελοπόννησο. Θ' ἀκολουθήσῃ τῆς Ἑπτανήσου.

— Ἡ Ἴονις Ἀνθολογία παρακαλεῖ τοὺς διανοοῦμενους καὶ ἐπιστήμονες Ἑπτανήσιους νὰ τὴ βοηθήσουν ἡθικῶς· μὲ τὴ συνεργασία τους, νὰ τὴ πληροφοροῦν γιὰ κάθε ἀξιόλογο κίνηση τῆς Ἑπτανήσου καὶ γιὰ τὰ ἔργα πού ἐκδίδουν γιὰ νὰ τὰ ἀναγγέλλῃ. Ἄν μᾶς στέλνουν δυὸ ἀντίτυπα θὰ κρίνονται ἀπὸ εἰδικὸ ἐπιφανῆ κριτικὸ μας ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Ἡ Ἴονις Ἀνθολογία, ταχτοποιούμενη πολὺ γρήγορα, θὰ εὐχαριστήσῃ ὅλους, γιὰ τὸ θεωρεῖ καθήκον τῆς ἔπειτα ἀπὸ τὴν ὑποστήριξη καὶ τὰ ἐνθαρρυντικὰ λόγια πού λαβαίνει ἀπὸ παντοῦ. Τὸ πρῶτο τεῦχος ἐξαντλήθηκε τέλεια. Τὸ τωρινὸ βγαίνει σὲ διπλάσια φύλλα.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΓΙΟΝ

Α. Α. Ἀθην. Θὰ προσπαθήσουμε νὰ συγκεντρώσουμε ὅπως λέτε τοὺς ἐπιφανέστερους Ἑπτανήσιους. — Δ. Σ. Ἀθην. Βεβίως. Προσέχτε τὴ σημείωση τοῦ: «Γῦρο σιὸ Φώσκοιο». Κεῖνο πού δημοσιεύτηκε γιὰ τὸν Ἀλδεράνι δῶ καὶ δυὸ χρόνια σ' ἐγχώριο περιοδικὸ, εἶν' ἀνακριβῆ. Ἀλδεράνη δὲν ὑπῆρξε ποτέ.

Πετιμεζάν Λαύραν, Λαμπελέρ, Βλαχογιάννην, Σωμερίτην, Μυριαώισαν, κλπ. κλπ. Ἀθήνας. Συνεργασία σας γεσημένη εἰδικῶς γιὰ τὴν Ἴονιο Ἀνθολογία ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμε θερμῶς.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Η ΓΡΑΦΟΜΗΧΑΝΗ
ΔΙ' ΟΛΟΥΣ ΕΙΝΕ Η ΔΙΓΛΩΣΣΟΣ
ΦΡΟΛΙΟ

ΔΟΛΛΑΡΙΑ 16

ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΑΠΡΩΜΗΣ

Αποτανθῆτε δι' ἐπιστολῆς διὰ νὰ λάβητε λεπτομερεῖς πληροφο-
ρίας δωρεάν εἰς τὸ Γραφεῖον ΑΘΑΝ. Σ ΔΑΛΛΑ

Ἡρώστου 2—Καλάμας

ROYAL
EXCHANGE
ASSURANCE

ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΠΥΡΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1720

ΚΕΦΑΛΑΙΑ

L 15.000.000

Πρώτως

Δ. Β. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Φωτογραφείον Δ. ΔΕΦΑ. Γνωστοποιοῦμεν εἰς τὸ κοι-
νὸν τῆς Ζακύνθου ὅτι τὸ **Φωτογραφείον μας** οὐδεμίαν ἔχει
σχέσιν μὲ ἐκείνο τοῦ Πλατύφορον καὶ τοῦτο διότι γίνεται
σύγχυσις. **Τὸ Φωτογραφείον Δ. Δέφα** ἔτο καὶ εὐρίσκεται
εἰς τὸ πηλῶμα εἰς τὴν οἰκίαν Ἀναστασίου Μερκάτη
Μεθ' ὑπολήψεως **Δ. ΔΕΦΑΣ**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ